

Коновалова І.О.

студентка,

*Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

СЛУЖБОВА КАР'ЄРА ЯК ЕТАП ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Розвиток України як демократичної соціально-правової держави, в якій утверджується верховенство права, повною мірою забезпечується права, свободи та інтереси людини і громадянина, неможливий без організованої та результативної діяльності державної влади.

Одним із основних інститутів державної влади в нашій країні є державна служба, через яку здійснюється практичне виконання головних функцій та завдань держави в політичній, господарській, соціально-культурній та інших сферах суспільного життя.

Особливостями проходження державної служби були зацікавлені багато вчених, зокрема, Старилів Ю.М., Бахрах Д.Н., Продаєвич О.С., Петришина О.В., Битяк Ю.П., Калюжний Р.А. та інші.

Всі громадяни України є рівноправними щодо вступу на державну службу, що гарантується Конституцією нашої держави (ст. 38) [1]. Спираючись на закон України «Про державну службу», можна зазначити, що під державною службою в нашій країні слід розуміти «професійну діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державного бюджету». Зарахування на державну службу відбувається на конкурсній основі згідно з процедурами, які встановлені певними Положеннями, затвердженими Кабінетом Міністрів України [2].

Проходження державної служби – це довготривалий організаційно-правовий процес, який реалізує правовий статус державного службовця, забезпечує формування якісного кадрового резерву та містить певний перелік етапів, кожен з яких чітко окреслений в законодавстві. Службова кар'єра займає одне із центральних і визначних місць у цьому переліку [3]. Бахрах Д.Н. під проходженням державної служби розуміє певні динамічні зміни службового статусу особи, яка знаходиться на посаді державного службовця, тобто її кар'єра [4, с. 241].

В Законі України «Про державну службу» розділ V має назву «Службова кар'єра» і регулює особливості даного поняття. Хоча чинний закон і містить спеціальний розділ, проте не дає точного роз'яснення цього поняття. Розтлумачити його можливо лише дослідивши інші статті, що включені до цього розділу: «Ст. 24 Проходження служби», «Ст. 27 Просування по службі» і т.д. Службова кар'єра виступає так званим субінститутом державної служби і становить собою сукупність правовідносин, які виникають у зв'язку початком державної служби і набуттям особою статусу державного службовця, просування за посадами чи рангами та її закінчення. Водночас, проходження

державної служби не завжди виступає у формі кар'єри, так як кар'єра – «це професійний шлях до успіху по службових сходах до престижного соціального статусу і положення у суспільстві». Але проходження державної служби може бути здійснене і без кар'єрного зростання.

Володимир Даля у своєму тлумачному словнику поняття «проходження служби» прирівнює с поняттям «служити», яке означає займати посаду на громадській чи державній службі з певними обов'язками, працювати в ім'я чого-небудь або кого-небудь.

Слід відзначити думку науковця у галузі адміністративного права Старилова Юрія, який проаналізувавши значення поняття «державна служба», відзначив, що «в країнах Заходу проходження державної служби часто називають «робленням службової кар'єри» [5, с. 458]. Поняття «державна служба» і «службова кар'єра» досить тісно взаємопов'язані, через що їх зміст майже повністю збігається. Але не варто ототожнювати їх. Після прийняття особи на державну посаду, вона отримує особливий службовий статус, який має динамічний характер. За кожним державним службовцем закріплена конкретна посада, через що проходження державної служби – це період, коли особа перебуває на певній посаді чи посадах від моменту початку роботи і до її припинення. Поступово займаючи різноманітні посади, особа «робить свою службову кар'єру» [6, с. 41]. Тобто, просування по службі включає в себе здійснення кар'єри державним службовцем конкретного виду діяльності. Ряд інших дослідників цієї проблеми також наполягають, що службова кар'єра є однією з етапів проходження державної служби. А сутність поняття «кар'єра» – це право особи, яка знаходиться на державній посаді зростати по службі. Тож, поняття «службова кар'єра» є вужчим за поняття «проходження державної служби» і є процесом просування по державній службі.

Спираючись на Закон України «Про державну службу», просування по службі «здійснюється шляхом зайняття більш високої посади на конкурсній основі» або «присвоєння державному службовцю більш високого рангу». У статті 11 цього закону передбачено, що просування здійснюється з урахуванням «кваліфікації та здібностей, сумлінного виконання своїх службових обов'язків, участі у конкурсах на заміщення посад більш високої категорії», не враховуючи приналежність до статі, раси, релігійних переконань та поглядів [7, с. 69]. Стаття 26 цього ж закону чітко окреслює поняття «просування по рангу», що має суттєві відмінності від поняття «просування по службі», вказуючи, що ранг надається державному службовцю кожні три роки, за умови добросовісного виконання своїх посадових обов'язків або успішне виконання особливого завдання.

Невід'ємною частиною службової кар'єри, як етапу проходження державної служби є навчання та підвищення кваліфікації, що є досить важливою складовою для комплектування державних органів висококваліфікованими кадрами. Результати підвищення кваліфікації складають підстави для просування по державній службі. Держава створює сприятливі умови для підвищення кваліфікації та навчання державних службовців у спеціальних навчальних закладах і шляхом самоосвіти.

Отже, невід'ємною складовою державної служби як публічного інституту є службова кар'єра, яка охарактеризовує даний термін не лише як особливий вид діяльності, а й відображає її мотиваційний та динамічний зміст та представляє собою певний етап проходження державної служби. Тому службова кар'єра має особливе значення у покращенні ефективності і стабільності діяльності державної служби й підвищенні професійного рівня та кваліфікації державних службовців.

Список використаних джерел:

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. ЗУ «Про державну службу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>.
3. Продаєвич О. С. Проходження державної служби в Україні: організаційно-правовий аспект. : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О. С. Продаєвич; кер. роботи Л. Р. Біла; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2008. – 19 с.
4. Бахрах Д. Н. Административное право России : учебник / Д. Н. Бахрах. – М.: НОРМА, 2002. – 623 с.
5. Стариков Ю.М. Службное право. Учебник. – М.: Изд-во БЕК, 1996. – 698 с.
6. Механізми забезпечення ефективності підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : навч. посіб. / уклад. : О. Д. Брайченко, М. С. Орлів, Б. О. Костенко та ін. ; за заг. ред. В. А. Гошовської. – К. : НАДУ, 2012. – 48 с.
7. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України/ За заг. ред. Тимощука В.П., Школика А.М. – К.: Конус-Ю, 2007. – 735с.

Литвин М.О.

*магістр права, аспірант відділу
проблем державного управління та адміністративного права,
Інститут держави і права імені В.М. Корецького
Національної академії наук України*

ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ: ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЩОДО ЯКОСТІ ЗАКОНУ

Адміністративне право є комплексною галуззю, до складу якої входять підгалузі та інститути, щодо переліку яких наразі не вироблено єдиного підходу.

В контексті дослідження адміністративних послуг і їх правового регулювання видається доцільним визначити місце цієї сукупності норм у структурі галузі адміністративного права. Для цього варто звернутися до загальної теорії права. Так, галуззю права є відокремлена сукупність норм права, що регулюють якісно однорідну сферу суспільних відносин за допомогою певних методів. Підгалуззю права, в свою чергу, є об'єднання взаємопов'язаних інститутів, що формується в межах однієї галузі права. Водночас інститут права – це виокремлена група норм права, які регулюють